

EVALUERING I SKOLEN – MED TRIVSELMÅLINGERNE SOM EKSEMPEL

I skolereformens fodspor, Kolding, 1. nov. 2017

Monica Carlsson, Danmarks institut for Pædagogik
og Uddannelse (DPU), Århus Universitet

1. EVALUERING I SKOLEN – HVORFOR?

- en evaluering er en vurdering af om i hvilken grad krav er opfyldt, om de anvendte midler og strategier har været virkningsfulde, og et grundlag for beslutninger om opfølgning
- vi evaluerer både for at opfylde krav i uddannelser / institutioner i fx formål og udviklingskontrakter og for at udvikle ny viden - opnå sikkerhed / mestre usikkerhed – skabe rum for refleksion og distance

HVAD ER DER FOKUS PÅ?

- *vurdering af læring/trivsel* (summativ evaluering) - rettet mod vurderinger af skolens præstationer i forhold til det nationale mål om øget læring og trivsel
- *vurdering for læring/trivsel* (formativ evaluering) - rettet mod at sætte gang i, understøtte og dokumentere udvikling og ændring af konkrete processer på skolen i relation til øget læring og trivsel

EVALUERING FOR HVEM?

Interessenter i evaluering:

- beslutningstagere: Vil vide om interventionen har haft en effekt, og ofte i forhold til brede politiske mål.
- professionelle: Har brug for information om processen med henblik på at vurdere om man er på ret spor/kunne tilpasse indsatsen.
- brugere: Er optaget af kvaliteten i indsatsen og i hvilken grad den opfylder deres behov.

TRIVSELMÅLINGER - ER DET NOGET NYT?

- nej, det nye er at vi har fået nationale og obligatoriske trivselmålinger
- tidligere brugt fx 'Termometeret' (DCUM)
- OECD's PISA undersøgelse og WHO's Skolebørnsundersøgelse inkluderer også spørgsmål til trivsel.

”DANSKE ELEVER HVERKEN HADER ELLER ELSKER SKOLE”

TRIVSELMÅLINGERNES RØDDER

- test- og målingsmetodologien, forankret i science-bølgen i evaluering
- både metoder og kriterier er kvantitative,
- den viden som genereres, ses som objektiv

HVORFOR FOKUS PÅ TRIVSEL I REFORMEN?

Begrundes i ønsket om mindre uro og mere læring i skolen.

”Styrket klasseledelse, som kan mindske undervisningsforstyrrende uro i klassen og skabe ro, skal bidrage til at fremme både trivsel og læring.”

De nationale resultatmål til opfølgning af folkeskolereformen:

”at mindst 80 % af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test og at trivselmålingerne skal vise en øget trivsel.”

(aftalen om fagligt løft af skolen)

2. TRIVSELBEGREBET OG TRIVSELMÅLINGERNE

Trivsel – mellem velbefindende og velfærd:

- i 70erne forbindes trivsel primært med de samfundsmæssige institutioners ansvar, på tværs af velbefindende og velfærd
- i dag er en større grad af ansvar for både velfærd og velbefindende lagt over på borgerne og forbundet med forventninger om selvaktualisering og selvstyring

SELV-AKTUALISERING OG SELV-STYRING

Eksempler på spørgsmål i trivselmålingerne:

- Lykkes det for dig at lære dét, du gerne vil i skolen?
- Hvor tit kan du finde en løsning på problemer, bare du prøver hårdt nok?
- Hvor tit kan du klare det du sætter dig for?

INDIKATORER I DEN NATIONALE TRIVSELMÅLING

Indikatorer for eleveres *skoletrivsel*:

- Social trivsel: opfattelse af tilhørsforhold til skolen, klassen, tryghed og mobning
- Faglig trivsel: oplevelse af egne evner, koncentrationsevne og problemløsningsevne
- Støtte og inspiration i undervisningen: oplevelse af motivation og medbestemmelse samt lærernes støtte
- Ro og orden: oplevelse af ro og støj i klassen, klasseledelse

INDIKATORER I FINSK NATIONAL TRIVSELMÅLING (KONU & RIMPELÄ 2002; KONU & LINTONEN 2006)

- Forhold i skolen: fysiske forhold, fx sikkerhed, støj; organisatoriske forhold, fx skema, frokost, adgang til skole- og sundheds-rådgivning
- Sociale relationer: mlm. personale og elever; elever; og skole og hjem
- Midler til personlig udvikling: tilfredshed med og holdninger til skolearbejde; professionelles støtte og feedback; medbestemmelse
- Sundhedsstatus: fysiske og psykiske symptomer, fx smerter, nervøsitet problemer med at falde i søvn, træthed

3. BRUGEN AF TRIVSELMÅLINGERNE

Som led i kvalitetssikring:

- Skoleledelse/bestyrelse vurderer og fører tilsyn – hvis kritiske målinger opfodres der til at skolen laver en konkret handleplan
- Kommunerne inkluderer målingsresultaterne i kvalitetsrapporten til ministeriet.
- Resultaterne indgår i ministeriets årlige statusredegørelse.

UDFORDRINGER I BRUGEN AF TRIVSELMÅLINGERNE

- Resultaterne fra trivselmålingerne kobles til resultaterne fra de nationale tests med henblik på at dokumentere at der er en sammenhæng mellem gode testresultater og høj trivsel.
- Koblingen forstærker fokuseringen på skolernes performance, knyttet til diskurser som understreger kvalificering til arbejdsmarkedet og økonomiske værdier i relation til uddannelsens opgave.

POTENTIALER OG UDFORDRINGER I EVALUERING I SKOLEN

- kan på den ene side skabe rum for en dialog om værdier, mål og resultater og rum for udvikling og justeringer af indsatsen: *Hvor er vi på vej hen? Ønsker vi dette? Hvad skal vi gøre?*
- kan på den anden side styre skolers adfærd i retning af at opnå gode tal og undgå dårlige tal - en 'tal-dreven' pædagogisk praksis

FORUDSÆTNINGER FOR PÆDAGOGISK UDVIKLING

- Professionelle kompetencer, fx færdigheder i at analysere og anvende resultater fra trivselmålingerne sammen med resultater fra andre undersøgelser eller anden information, i vurderinger af mulige pædagogiske tiltag.
- Handlingsberedskab på organisationsniveau, fx viden om kommunens politikker og planer, og færdigheder i håndtere forskellige rationaler og værdier i skolen, som er knyttet til trivsel.

TAK!